

Loviisan Sataman ympäristölupaan liittyvät valituslupahakemukset ja valitukset / lausuma Korkeimmalle hallinto-oikeudelle

Ympäristöterveysjaosto 17.10.2024
2233/11.05.02.08/2024

Valmistelu ja lisätiedot
terveydensuojelusuunnittelija Maarit Lönnroth
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Korkein hallinto-oikeus pyytää lausumaan valituslupahakemusten ja valitusten vuoksi. Lausuma pyydetään toimittamaan 18.10.2024 mennessä sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi tai valtioneuvoston suojatun sähköpostipalvelun kautta: <https://turvaviestit.om.fi/>. Liitetiedostot tulee nimetä selkeästi niin, että tiedoston nimi kuvaa mahdollisimman hyvin tiedoston sisältöä.

Asian dnro **652/03.04.04.04.19/2019 ja 662/03.04.04.04.19/2024**

Loviisan Satama Oy hakee valituslupaa, joka koskee Vaasan hallinto-oikeuden 8.2.2024 päätöstä 141/2024 (dnro 583/2022). Vaasan hallinto-oikeuden päätös puolestaan koskee Etelä-Suomen aluehallintoviraston 23.3.2022 päätöstä 89/2022 (dnro ESAVI/15469/2021). Loviisan Satama Oy:n vaatimukset koskevat lupamääräystä K2, joka määrittelee satamassa varastoitaville kiertotalouspolttoaineille (SRF- ja RDF-paalit) vuosittaiseksi enimmäismääräksi 50 000 tonnia. Loviisan Sataman vaatimukset ovat:

- 1) ensisijaisesti poistaa lupamääräys K2 kokonaan
- 2) toissijaisesti muuttaa kyseistä lupamääräystä siten, että satamassa saadaan varastoida ja lastata SRF- ja RDF-paaleja enintään 250 000 tonnia vuodessa ja muita kiertotalousjakeita kysynnän ja tarjonnan mukaan.

Perusteluna Loviisan Satama Oy esittää mm. vaikutukset Etelä-Suomen kasvihuonekaasujen vähentämiseen sekä energian saatavuuteen ja huoltovarmuuteen.

Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry., Valkon kyläyhdistys ry. ja Köpbackan kyläyhdistys ry esittävät valituslupahakemuksessaan/valituksessaan että Loviisan Satama Oy on lupahakemuksensa tehdessään laiminlyönyt ympäristönsuojelulain määräämää selvilläolovelvoitetta (YSL §6) ja näin tulee rikkoneeksi ympäristölainsäädännön kokonaisuutta. Tästä syystä uusien toimintojen suurin, mutta arvioimatta jäänyt riski, kauhea hajuhaitta, on nyt asukkaiden ongelmana. Se ei ole tullut ympäristölupaprosessissa käsiteltyä. Yhdistykset vaativat kyseessä olevan ympäristöluvan kumoamista ja sen uudelleen käsittelyä kaikkien haisevien jätejakeiden osalta. Loviisan Satama Oy on saanut Etelä-Suomen aluehallintovirastolta 22.6.2022 (päätösnumerolla 197/2022) luvan aloittaa uuden toiminnan muutoksen hausta huolimatta. Yhdistykset hakevat myös tämän

aloittamisluvan peruuttamista. Perusteluna yhdistykset esittävät, että energiakäyttöön maahantuotujen jätejakeiden mätänemisessä syntyvät kaasumaiset yhdisteet haisevat erittäin vastenmieliseltä. Hajuhaitta on erittäin suuri ja laajalevinneinen. Silti sitä ei ole ympäristölupahakemuksessa mainittu lainkaan eikä sitä ole tunnistettu millään tasolla. Loviisan satama sijaitsee asuinalueiden välittömässä läheisyydessä. Siksi asukkailla ei ole mitään tapaa suojautua hajuilta. Asuinkiinteistöjen pihalla haisee. Hajut tunkeutuvat myös sisätiloihin painovoimaisen ilmanvaihdon välittämänä. Kesäkaudella ilmanvaihto näissä vanhemmissa asuinrakennuksissa vaatii toimiakseen ikkunatuuletusta. Tuuletus on hajun vuoksi mahdotonta.

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Ympäristöterveysjaosto päättää antaa asiasta seuraavan lausuman.

Porvoon ympäristöterveysjaosto on antanut lausunnon nyt valituksen alaisesta Loviisan Sataman ympäristölupahakemuksesta. Hakemusaineiston mukaan kiertotaloustuotteiden varastoinnista ja lastauksesta ei synny melua, pölyä, hajua tai muita haittoja ympäristöön. Näin ollen ympäristöterveysjaosto ei ole lausunnossaan ottanut kantaa hajuhaittojen ehkäisyyn.

Ympäristöterveydenhuoltoon on tullut useita valituksia Loviisan Satamasta kantautuvasta hajusta ja kesällä myös runsaasta kärpästen määrästä. Erityisen paljon valituksia on tullut kesällä 2024. Ympäristöterveydenhuolto on 1.7.–2.10.2024 kirjannut 21 kpl yhteydenottoa yhteensä 16 eri valittajalta. Valitukset ovat tulleet eri puolilta Valkoa ja sen lähikylistä. Terveystarkastaja kävi yhteydenottojen perusteella tekemässä havaintoja asuinalueilla sataman ympäristössä 24.7.2024. Tarkastaja totesi kaatopaikkamaista hajua erityisesti tuulen alapuolisella alueella satamaan nähden sekä poikkeuksellisen paljon kärpäsiä sataman lähialueella.

Terveysuojelulain mukaan jätteiden säilyttäminen, kerääminen, kuljettaminen, käsittely ja hyödyntäminen on tehtävä siten, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa. Loviisan Sataman jätteen käsittelytoiminnan takia läheisellä asutulla alueella esiintyy runsaasti vahinkoeläimiä terveyshaittaa aiheuttavalla tavalla. Alueella lastataan ja rikotaan energiapaaleja, jolloin ilmaan pääsee mikrobeja sisältäviä hiukkasia. Materiaalissa esiintyy todennäköisesti mm. Legionella-bakteeria, joka voi aiheuttaa vakavaa keuhkokuumetta hengitettynä. Hiukkaset voivat levitä tuulen mukana sataman lähialueelle, jossa on asutusta.

Satamassa sijaitsee leipäviljavarasto ja lähellä on myös kalalaitoksia ja ruokaloita. Sataman toiminnasta aiheutuva haittaeläinten (kärpäset, jyräjät) lisääntyminen aiheuttaa hygieniariskiä elintarviketoiminnalle. Hajuhaitasta saattaa myös aiheutua elintarvikkeiden pilaantumista.

Rikkoontuneista paaleista leviää tuulen ja haittaeläinten (linnut, jyrsijät) ympäristöön jätemateriaalia. Ruokavirasto on todennut, että Keski-Euroopasta peräisin olevien, orgaanista jätettä sisältävien jätapaalien käsittelystä voi aiheutua afrikkalaisen sikaruton leviämisen riski. Useissa Euroopan maissa esiintyy tällä hetkellä afrikkalaista sikaruttoa ja virus voi säilyä viikkoja, jopa kuukausia eläinperäisessä materiaalissa. Jos tauti pääsee leviämään villisikoihin, on taudin hävittäminen niiden keskuudesta vaikeaa. Itäisellä Uudellamaalla on vahva villisikakanta.

Ympäristöterveysjaosto katsoo, että eloperäistä jätettä sisältävät energiajätepaalit eivät sovellu kuljettavaksi tai säilytettäväksi Loviisan satamassa. Sataman lupa käsitellä ja varastoida eloperäistä ainesta sisältävää kierrätyspolttainetta tulee kumota. Vaihtoehtoisesti ympäristölupa tulee palauttaa uudelleen käsiteltäväksi ja peruuttaa lupa toimia muutoksen hausta huolimatta.

Pykälä tarkastetaan heti.